

GENÇ GİRİŞİMCİLERE SUNULAN DESTEK ve KAZANÇ İSTİSNALARI

SUPPORTS AND INCOME EXCLUSIONS PROVIDED
FOR YOUNG ENTREPRENEURS

Boğaç İNAN*

Rahmi MENTEŞE**

ÖZ

Gelişmekte olan ülkelerin en belirgin özelliklerinden biri de nüfus artış hızının ve genç nüfus oranının yüksek olmasıdır. Türkiye’de yıllık nüfus artış hızı dikkate alındığında, Türkiye’nin toplam nüfusunun içinde genç nüfus payının yüksek olduğu gözlenmektedir. Genç nüfus faktörü; iktisadi kalkınmada ve ülke ekonomisinin gelişmesinde önemli bir paya sahiptir. Dolayısıyla karar alıcılar, genç nüfusu çağın ekonomik sistemine uygun alanlara yönlendirmek amacıyla genç girişimcilere yönelik politikalar oluşturmuştur.

Yapılan bu düzenlemelerle genç girişimcilerin hem desteklenmesi hem de iktisadi gelişmeye katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu çalışmamızda genç girişimcilerin elde ettiği kazançların vergilendirilmesi ve istisna uygulanması değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Genç Girişimci, Kazanç, Kazanç İstisnası

ABSTRACT

One of the most significant features of the developing countries is their high level of population growth rate. When population growth is considered, it is seen that the ratio of young population to the whole population is high. Young population is a major determinant in the development and economic growth in Turkey. Therefore, decision makers have made policies relevant to young entrepreneurs aiming to lead them to the proper fields of economics. With the arrangements made supporting the young entrepreneurs and providing contribution to the economic development is aimed. The study assesses the taxation of income young entrepreneurs gained and the income exclusions.

Keywords: Young entrepreneurs, income, income exclusions

* Vergi Müfettiş Yardımcısı

** Vergi Müfettiş Yardımcısı

M.G.T.: 25.05.2016 / M.K.T.: 21.06.2016

1- GİRİŞ

Gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye'nin nüfus artış hızının binde 13,4 olduğu dikkate alındığında, genç nüfusun önemi görülmektedir.¹ Genç nüfus payının toplam nüfus içindeki payının yüksek olması gelişmekte olan ülkeler için iktisadi gelişim açısından büyük bir avantajdır. Türkiye'deki işsizlik oranları 2014 yılında %9,9, 2015 yılında %10,3'tür.² Bu oranlar 2014 yılından 2015 yılına geçişte %4'lük bir artış göstermiştir. İşsizlik verileri 15-24 yaş aralığında (Genç İstihdam Verileri Baz Yaş Aralığı) ise; 2014 yılı için %20,2, 2015 yılı için %19,2 düzeyinde tespit edilmiştir.³ Söz konusu verilerden de anlaşılacağı üzere genç işsizlik oranının genel işsizlik oranlarına göre yüksek olması gelişmekte olan ülkelerin ekonomik karar alıcılarının yeni politika arayışları içine girmesinde önemli bir etken olmuştur.

Girişimcilik Destek Programı; 15.06.2010 tarih ve 27612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB) tarafından uygulanan destek programında amaç; ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamaktır.

Ülkenin istikrarlı bir şekilde gelişen ülke modeline gelebilmesi açısından genç girişimciler, ülke ekonomisi için önem arz etmektedirler. Bu makalemizde, genç girişimcilerin sağladığı kazançların vergilendirilmesi, elde ettikleri kazanç ve iratlara ilişkin istisna hükümleri değerlendirilmektedir.

2- GENÇ GİRİŞİMCİ OLMANIN AVANTAJLARI

Belirli bir işyerine ve işverene bağlı olarak çalışan kişiler, kendi iş imkânlarını yaratabilmek ve fikirlerini uygulamaya geçirebilmek için yeni arayışlar içine girmektedirler. Yoğun rekabet, risk alma korkusu, sermaye yetersizliği ve yönetsel becerileri de dikkate aldığımızda birçok genç girişimci maddi ve maddi olmayan birçok faktörle karşı karşıya kalmaktadırlar.

Genç nüfusa sahip bir ülke konumunda olmamız nedeniyle herhangi bir işyerine ve işverene bağlı olarak çalışmak istemeyen genç girişimciler, bağımsızlık arzuları nedeniyle yeni arayışlar içine girmektedirler. Devlet tarafından genç girişimcilerin desteklenmesi, ülkenin büyüme motorunu hızlandırarak yeni fikir ve markaların doğmasını sağlamaktadır.

Kendi fikirleri doğrultusunda faaliyet gösteren genç girişimciler, çeşitli faaliyetlerde görevler üstlendikçe kişisel becerilerini de kullanma imkânı sağlamış olacak ve kendi potansiyellerini de geliştirme imkânı sağlayacaklardır.

İktisadi kalkınmada önemli bir paya sahip olan genç girişimciler, yenilik ve yaratıcılık kaynaklarını da kullanarak ülke ekonomisine katkı sağlayacak ve önemli bir sorun olan işsizlik sorununun da çözülmesine pozitif katkıda bulunacaklardır.

Bu anlamda genç girişimcilere devlet desteğinin sunulması ile girişimcilere hem kendilerini ifade etme olanağı hem de çalışmalarının karşılığını fazlasıyla alma imkânı sağlanmış olacaktır.

¹ Türkiye İstatistik Kurumu., <http://www.tuik.gov.tr>.

² Türkiye İstatistik Kurumu., <http://www.tuik.gov.tr>.

³ Türkiye İstatistik Kurumu, Haber Bülteni, 15 Mart 2016, Sayı:21569.

3- GENÇ GİRİŞİMCİLERDE KAZANÇ İSTİSNASI

3.1- İstisna Şartları

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda;⁴

“Ticari, zirai veya mesleki faaliyeti nedeniyle adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış tam mükellef gerçek kişiler, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançlarının 75.000 Türk lirasına kadar olan kısmı, aşağıdaki şartlarla gelir vergisinden müstesnadır.

1. İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması,
 2. Kendi işinde bilfiil çalışılması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.),
 3. Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması halinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla bu maddedeki şartları taşıması,
 4. Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hali hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dahil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması,
 5. Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması.
- İstisna kapsamındaki faaliyetlerden kazanç elde edilmemesi veya istisna haddinin altında kazanç elde edilmesi hallerinde dahi yıllık beyanname verilir.*

Bu istisnanın, bu Kanunun 94 üncü maddesi uyarınca tevkif suretiyle ödenecek vergiye şümulü yoktur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir.” şeklinde belirtilmiştir.

Söz konusu madde incelendiği zaman aşağıdaki hususlar önem arz etmektedir.

1. Ticari, Zirai veya mesleki faaliyette bulunmak,

Genç girişimciler; 10.02.2016 tarihinden itibaren ticari, zirai veya mesleki kazanç elde etmeleri durumunda, 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20’nci maddesinde belirtilen diğer şartları sağlamaları kaydıyla, elde ettikleri kazancın bir kısmı istisna edilmiştir. Genç girişimciler; ilgili takvim yıllarında ticari, zirai veya mesleki kazancının dışında ücret, gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı, diğer kazanç ve iratlardan kazanç ya da irat elde etmiş olmaları durumunda istisnadan yararlanamayacaklardır.

Örnek: Mükellef Bay (B) 27.05.2016 tarihinde ticari faaliyete başlamış ve 50.000 TL ticari kazanç elde etmiştir. Aynı takvim yılında kendi şahsına ait olan gayrimenkulü iş yeri olarak kiraya vermiş ve 25.000 TL işyeri kira geliri elde etmiştir. Mükellef Bay (B) 2016 takvim yılında elde etmiş olduğu toplam 75.000 TL’lik kazancın 50.000 TL’si ticari kazanç olduğu için sadece bu tutara istisna uygulanacak ve kalan 25.000 TL’si için gelir vergisi hesaplanacaktır. İstisnadan yararlanabilecek toplam tutar 75.000 TL olmasına rağmen, mükellef ilgili takvim yılında sadece 50.000 TL’lik kazancı ticari kazanç kapsamında olduğu için 50.000 TL’si için istisnadan yararlanacak ve kalan 25.000 TL’si bir sonraki yıla devri söz konusu olmayacaktır.

⁴ 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20’nci maddesi.

Genç girişimciler, faaliyet gösterdiği kazanç unsurlarında ilgili takvim yılında veya izleyen takvim yıllarında değişiklik yapmaları durumunda kalan süre ile sınırlı olmak kaydıyla istisnadan yararlanabileceklerdir.

Örnek: Bay (R) 01.01.2016 tarihi itibarıyla serbest meslek faaliyeti kapsamında avukatlık hizmeti vermektedir. Bay (R) belirtilen söz konusu istisna şartlarını sağlamaktadır. Mükellef 14.09.2017 tarihi itibarıyla ticari faaliyet kapsamında yaş sebze meyve alım-satım faaliyetinde bulunmaya başlamıştır. Bay (R) 31.12.2017 tarihi itibarıyla de avukatlık hizmeti faaliyetini durdurmuştur. Dolayısıyla Bay (R) ticari faaliyet kapsamında faaliyette bulunduğu için kalan süre ile sınırlı olmak kaydıyla, belirtilen istisna şartlarını ihlal etmediği takdirde (2018 takvim yılı dahil) söz konusu istisnadan yararlanabilecektir.

Bay (R)'nin 2018 takvim yılında yalnızca ticari faaliyet kapsamında kazanç elde etmesi belirtilen istisna şartlarını ihlal etmemektedir.

2. Tam mükellef gerçek kişi olmak,

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda; Türkiye'ye yerleşmiş olanlar ile bir takvim yılında altı aydan fazla Türkiye'de kalan gerçek kişiler tam mükellefiyet esasına göre vergilendirilirler.⁵ Dar mükellef gerçek kişiler, belirtilen diğer şartları sağlamış olsalar bile söz konusu kazanç istisnasından yararlanamazlar.

İstisna şartlarını sağlayan genç girişimcilerin daha sonra herhangi bir nedenle işlerini terk ettikleri takdirde, terk tarihine kadar olan kısmı için istisnadan yararlanacaklardır. İşini terk eden genç girişimciler, aynı faaliyete tekrar başlamaları durumunda adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilmediği için söz konusu istisnadan yararlanamazlar.

Örnek: 2003 yılında ticari faaliyete başlamış olan Bayan (H), 15.04.2016 tarihinde işi terk etmiş ve 27.05.2016 tarihinde yeniden aynı faaliyete başlamıştır. Bayan (H)'nin tekrar aynı faaliyete başlamış olması, adlarına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilemeyeceğinden söz konusu istisnadan yararlanamayacaktır.

3. Mükellefiyetin başlangıç tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış olmak,

Mükellefiyet tesis tarihi bakımından yirmi dokuz yaşını doldurmamış mükellefler söz konusu istisnadan yararlanabilmektedir. Söz konusu yaş sınırı, mükellefiyet tesis tarihi bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla yirmi dokuz yaşından önce mükellefiyet tesis ettiren genç girişimciler, 3 takvim yılı içinde yirmi dokuz yaşını doldurmuş olsalar dahi belirtilen diğer şartların sağlanması koşuluyla söz konusu istisnadan yararlanacaklardır.

Örnek: Lokanta işletmeciliği faaliyetin bulunan tam mükellef gerçek kişi Bayan (M) 01.03.2016 tarihinde 28 yaşında iken adına ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilmiştir. Bu durumda, mükellef Bayan (M) lokanta işletmeciliği faaliyeti kapsamında 2016, 2017 ve 2018 takvim yıllarında söz konusu kazanç istisnasından yararlanabilecektir.

3.1.1- Usule İlişkin Şartlar

a) İşe başlamanın kanuni süresi içinde bildirilmiş olması,

213 Sayılı Vergi Usul Kanununda belirtildiği üzere, aşağıda belirtilen mükelleflerden işe başlangıç keyfiyeti vergi dairesine bildirmeye mecburdurlar⁶:

⁵ 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 3'üncü maddesi.

⁶ 213 Sayılı Vergi Usul Kanununun 153'üncü maddesi.

1. Vergiye tabi ticaret ve sanat erbabı;
2. Serbest meslek erbabı;
3. Kurumlar vergisi mükellefleri;
4. Kollektif ve adi şirket ortaklarıyla komandit şirketlerin komandite ortakları.

Bir mükellefin işe başladığına dair emareler 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda ifade edildiği üzere; Tüccarlar için aşağıdaki hallerden herhangi biri işe başlamayı gösterir:⁷

1. Bir iş yeri açmak (İş yeri açmaktan maksat, belli bir yerde bilfiil ticari veya sınai faaliyete geçmek demektir. Bir yerin ne maksatla olursa olsun sadece tutulmuş olması veya içinde tertibat ve tesisat yapılmakta bulunması iş yerinin açıldığını göstermez);
 2. İş yeri açılmamış olsa bile ticaret siciline veya mesleki bir teşekküle kaydolmak;
 3. Kazançları basit usulde tespit edilen tüccarlar için işle bilfiil uğraşmaya başlamak.
- Serbest meslek erbabı için aşağıdaki hallerden herhangi biri işe başlamayı gösterir⁸:

1. Muayenehane, yazıhane, atelye gibi özel iş yerleri açmak;
2. Çalışılan yere tabela, levha gibi mesleki faaliyette bulunulduğunu ifade eden alametleri asmak;
3. Her ne şekilde olursa olsun devamlı olarak mesleki faaliyette bulunduğunu gösteren ilanlar yapmak;
4. Serbest olarak mesleki faaliyette bulunmak üzere mesleki teşekküllere kaydolmak.

Mesleki teşekküllere kaydolunanlardan görevleri veya durumları icabı bilfiil mesleki faaliyette bulunmayacak olanlar bildirmelerinde bu cihetide açıklarlar.

b) Kendi işinde bilfiil çalışılması veya işin kendisi tarafından sevk ve idare edilmesi (Çırak, kalfa veya yardımcı işçi çalıştırmak ya da seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici olarak işinde bilfiil çalışmamak bu şartı bozmaz.),

Bir şahsın kendi işinde bilfiil çalışması, işinde ve bu işin gerektirdiği konularda fikri ve bedeni bir mesai sarf etmesidir. İşte bilfiil çalışılmasa dahi; iş sahibi tarafından işin sevk ve idaresinin kendi elinde tutulması, işin yürütülmesiyle ilgili kararların alınması, planlanması veya denetiminin yapılması gibi durumlarda da istisna şartı ihlal edilmiş olmaz.

Seyahat, hastalık, askerlik, tutukluluk ve hükümlülük gibi zaruri ayrılmalar dolayısıyla geçici sürelerde fiilen işin başında bulunulmaması halinde de söz konusu şart ihlal edilmiş olmaz.⁹

c) Faaliyetin adi ortaklık veya şahıs şirketi bünyesinde yapılması hâlinde tüm ortakların işe başlama tarihi itibarıyla bu maddedeki şartları taşıması,

Adi ortaklık veya şahıs şirketi kurmak suretiyle faaliyette bulunan genç girişimciler, her bir mükellefiyet için ayrı ayrı söz konusu istisnadan yararlanabilirler. Bu durumda mükelleflerin istisnadan yararlanabilmeleri için tüm ortakların ayrı ayrı istisna şartlarını taşımaları gerekmektedir. Ortaklardan herhangi birisi, söz konusu istisna şartlarından herhangi birini taşıyamaması halinde, ortakların hiçbiri söz konusu istisnadan yararlanamayacaktır.

Örnek: Büfecilik faaliyetinde bulunmak üzere adi ortaklık şeklinde kurulan bir işletmenin, ortaklarının yaşları sırasıyla; Bay (H) 20, Bay (İ) 25 ve Bayan (L) 30 yaşındadır. Bayan (L)'nin 29 yaş şartını sağlamaması nedeniyle, ortaklardan hiçbiri söz konusu kazanç istisnasından yararlanamayacaktır.

⁷ 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 154'üncü maddesi.

⁸ 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 155'inci maddesi.

⁹ 292 Seri No'lu Gelir Vergisi Genel Tebliği.

a) *Ölüm nedeniyle faaliyetin eş ve çocuklar tarafından devralınması hâli hariç olmak üzere, faaliyeti durdurulan veya faaliyetine devam eden bir işletmenin ya da mesleki faaliyetin eş veya üçüncü dereceye kadar (bu derece dâhil) kan veya kayın hısımlarından devralınmamış olması,*

Ölüm dolayısıyla eş ve çocuklar tarafından işletmenin veya mesleki faaliyetin devralınması durumunda; devralan eş veya çocuklar, istisnaya ilişkin şartların tamamını sağlamaları kaydıyla, ölen mükellefin istisnadan faydalanıp faydalanmadığına bakılmaksızın söz konusu kazanç istisnasından üç vergilendirme dönemi boyunca yararlanacaktır.

Örnek: Kırtasiye işletmeciliği faaliyetinde bulunan Bay (R) 27.05.2016 tarihinde elim bir hastalığa yakalanarak vefat etmiştir. Tek mirasçısı olan kızı Bayan (M), işletmeyi üzerine devralarak ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis ettirmiştir. Bayan (M)'nin genç girişimcilik kazanç istisnasının diğer şartlarını sağlaması kaydıyla, Bay (R)'nin istisnadan yararlanıp yararlanmadığına bakılmaksızın 2016, 2017 ve 2018 takvim yıllarına ilişkin olan söz konusu kazançlarına istisna uygulanabilecektir.

b) *Mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olunmaması.*

Genç girişimciler; ticari, zirai veya mesleki faaliyette bulunan mevcut bir işletmeye veya mesleki faaliyete sonradan ortak olmaları durumunda söz konusu kazanç istisnasından yararlanamazlar. Buna göre, mevcut işletmeye veya ortaklığa sonradan ortak olunması durumunda, diğer tüm şartları taşısalar dahi, ortakların hiçbiri bu istisnadan yararlanamaz.

c) *Basit Usule tabi olan mükellefler açısından istisna uygulaması*

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 89/1-15 maddesi uyarınca, ticari kazancı basit usulde tespit edilen mükelleflerin, beyan ettikleri ticari kazançlarına herhangi bir süre ile sınırlı olmaksızın 8.000 TL indirim uygulanır. Söz konusu indirim uygulaması mükelleflerin 01.01.2016 tarihinden itibaren elde edecekleri kazançlara uygulanır.

Söz konusu indirim basit usule tabi mükelleflerin sadece ticari kazançlarına uygulanacaktır. Mükellefler, beyana tabi diğer gelir unsurlarından kazanç sağlamaları durumunda, ticari kazancı dışındaki kazançları için bahse konu indirimden yararlanamayacaklardır. Ayrıca, vergilendirme döneminde kazanç elde edilmemesi veya 8.000 TL'nin altında kazanç elde edilmesi durumunda indirimden faydalanılmayan kısmı ertesi yıllara devretmez.

Örnek: Gerçek usulde vergilendirilmeyen ticari kazanç sahibi Bay (A), ticari faaliyetinin yanında zirai ya da mesleki faaliyetleri nedeniyle bir kazanç elde etmesi durumunda, istisna yalnız ticari kazançta uygulanacaktır. Aynı şekilde Bay (A)'nin gayrimenkul sermaye iradı, menkul sermaye iradı ya da diğer kazanç ve iratlardan kazanç/irat sağlaması durumunda, Bay (A)'nin ilgili takvim yılında elde etmiş olduğu toplam kazanç ve iratlara istisna uygulanmayacaktır. Bay (A)'nin ilgili takvim yılında yalnızca elde etmiş olduğu ticari kazançta istisna uygulanabilecektir.

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20. maddesinde yer alan genç girişimciler için kazanç istisnasından yararlanan mükellefler, aynı Kanun'un 89/1-15 maddesinde yer alan basit usulde tespit edilen ticari kazançlara yönelik olan yıllık 8.000 TL tutarındaki istisnadan faydalanamazlar. Ticari kazancı basit usulde tespit edilen mükelleflerden, genç girişimcilere ilişkin kazanç istisnası ile 8.000 TL indirime ilişkin şartları birlikte taşıyanlar, söz konusu istisna veya indirimin hangisinden faydalanacaklarını kendileri belirler.

Basit usule tabi mükellefler, takvim yılı içinde herhangi bir nedenle gerçek usulde vergilendirilmeleri durumunda, 8.000 TL tutarındaki indirimden yararlanmaları mümkün değildir. Ayrıca ilgili takvim yılında gerçek usulde vergilendirilmeye başlayan genç girişimcilerin; genç girişimci istisnasına ait

diğer şartları taşıyıcılar dahi, ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis edilme şartı ihlal edilmiş olduğundan, söz konusu kazanç istisnasından yararlanmaları mümkün değildir.

3.1.2- Uygulamaya İlişkin Özellikli Hususlar

Yukarıda belirtilen şartları sağlayan genç girişimciler, faaliyete başladıkları takvim yılından itibaren üç vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri bu kazançların 75.000 TL'ye kadar olan kısmı için gelir vergisi ödemeyeceklerdir.

- İlgili istisna tutarı her bir vergilendirme döneminde toplamda elde edecekleri 75.000 TL'lik ticari, zirai veya mesleki kazançlarına uygulanacak olup, istisna tutarından faydalanılamayan kısmı sonraki vergilendirme dönemlerine devretmeyecektir.

Örnek: Mükellef Bayan (H)'nin 15.04.2016 tarihinde avukatlık faaliyetinden elde etmiş olduğu 40.000 TL'lik kazancın 40.000 TL'si istisna olacak ve kalan 35.000 TL bir sonraki yıla herhangi bir şekilde devretmeyecektir. Ayrıca Bayan (H) 2017 takvim yılı içinde istisnaya ilişkin şartları sağlamaya devam ettiği takdirde 75.000 TL tutarındaki istisnadan yararlanabilecektir.

- Genç girişimcilerin ilgili takvim yıllarında istisnaya konu olan kazancı ile ilgili olarak yeni bir faaliyete başlamış olması söz konusu istisna süresini uzatmayacaktır.

Örnek: Mükellef Bayan (H)'nin 01.01.2016 tarihinde avukatlık faaliyeti kapsamında ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti başlamıştır. Bayan (H), 27.05.2017 tarihinden itibaren aynı zamanda ticari faaliyet kapsamında da kazanç elde etmeye başlamıştır. Bayan (H)'nin 2017 takvim yılında ticari faaliyete başlamış olması söz konusu istisnadan yararlanma süresini uzatmayacaktır. Bu durumda Bayan (H)'nin söz konusu istisna tutarından yararlanabileceği son takvim yılı 2018 olacaktır.

- Genç girişimcilerin, işe başlama tarihlerinin takvim yılı başı olmasının önemi olmayıp, faaliyeti bir takvim yılını doldurmasa dahi söz konusu istisnadan yararlanabilmeler söz konusudur.

Örnek: Mükellef Bay (B) 15.01.2016 ile 15.04.2016 tarihleri arasında avukatlık faaliyetinde bulunmuştur. Bay (B)'nin söz konusu faaliyeti bir takvim yılının tamamını kapsamamasına rağmen Bay (B) söz konusu kazanç istisnadan yararlanabilecektir.

- Genç girişimciler söz konusu istisna tutarından fazla kazanç elde etmeleri halinde, istisnaya isabet eden kısım vergilendirilmeyecek, kalan tutar ise gelir vergisine tabi olacaktır. Ayrıca mükellefler kazancın elde edilmesinde 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesi kapsamında tevkif suretiyle kesilen vergiyi, hesaplanan gelir vergisi üzerinden mahsup edebileceklerdir.

Örnek: Avukatlık faaliyetinde bulunan mükellef Bay (R) 2016 takvim yılına ilişkin 100.000 TL serbest meslek kazancı elde ettiği takdirde bu kazancın 75.000 TL'si istisna olacak ve kalan 25.000 TL üzerinden gelir vergisi hesaplanacaktır. Bay (R), ilgili takvim yılında serbest meslek kazancının elde edilmesinde 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94'üncü maddesine göre tevkif suretiyle kesilen vergiyi, 25.000 TL üzerinden hesaplanan gelir vergisinden mahsup edebilecektir.

3.2- Genç Girişimcilere Yönelik KOSGEB Destekleri

Ülkemizde, genç girişimcilere yönelik en önemli teşvikleri veren kurumların başında KOSGEB gelmektedir. KOSGEB'in genç girişimcilere yönelik vermiş olduğu mali destekler temel hatları ile şu şekildedir;¹⁰

¹⁰ <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi>

- Yeni Girişimci Desteği
- Uygulamalı Girişimci Eğitimi
- İş Geliştirme Merkezi Desteği

KOSGEB destek sürecinden yararlanma koşullarını incelediğimizde önemli olan hususları şu şekilde sıralayabiliriz;¹¹

- KOSGEB'e kayıtlı olunması
- Katma değeri yüksek proje olması, bütçe imkânlarına uygun olunması
- Taahhütname imzalanarak 2 yıl boyunca yararlanılabilmektedir.

Yeni Girişimcilere sağlanan ekonomik destekler şunlardır;

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1 ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3, 4, 5 ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	2.000	-	
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği		18.000	60	70
İşletme Giderleri Desteği		30.000	Kadın Girişimci, Gazi Birinci derecede şehit yakını veya Engelli Girişimciye %80 uygulanır.	Kadın Girişimci, Gazi Birinci derecede Şehit yakını veya Engelli Girişimciye %90 uygulanır.
Geri Ödemesiz Destekler Toplamı		50.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000		

İş Geliştirme Merkezi Destek Programı kapsamında ekonomik destekler;

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1 ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3, 4, 5 ve 6. Bölge)
İŞGEM Kuruluş Desteği	Geri Ödemesiz	750.000	60	70
- Bina Tadilatı		600.000		
- Mobilya Donanım		125.000		
- İŞGEM Yönetim		25.000		
İŞGEM İşletme Desteği		100.000	60	70
- Personel		30.000		
- Eğitim, Danışmanlık		50.000		
- Küçük Tadilat		20.000		

- Tablolar KOSGEB resmi sayfasından alınmıştır.

¹¹ <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi>

4- SONUÇ

Türkiye'nin nüfus artış hızı dikkate alındığında, Türkiye'nin toplam nüfusu içinde genç nüfus payının yüksek olduğu görülmektedir. Genç nüfus, iktisadi kalkınmada ve ülke ekonomisinin gelişmesinde önemli bir paya sahiptir. Bu bağlamda devlet; istihdamın arttırılması, gelir dağılımı adaletinin sağlanması, katma değeri yüksek ürünlerin üretilmesi ve inovasyon kültürünün gelişmesi gibi nedenlerle vergi mevzuatımızda çeşitli düzenlemeler yapmıştır. Gelişmekte olan ülkeler arasında bulunan Türkiye'nin, iktisadi kalkınmasında önemli bir faktör olan genç girişimciler, 6663 sayılı Kanunla 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun Mükerrer 20'nci maddesiyle yürürlüğe giren Genç Girişimcilere Kazanç İstisnası uygulamasıyla önemli ölçüde desteklenmiştir.

Belirtilen düzenleme ile birlikte genç girişimcilerin 10.02.2016 tarihinden itibaren elde edecekleri ticari, zirai veya mesleki kazançlarına yönelik faaliyete başladıkları takvim yılı dahil olmak üzere, üç vergilendirme dönemi boyunca ve her bir vergilendirme döneminde 75.000 TL'ye kadar olan kazançları gelir vergisinden istisna edilmiştir. Bu istisnadan tam mükellef gerçek kişiler yararlanabilirken dar mükellef gerçek kişiler yararlanamazlar.

Ticari, zirai veya mesleki kazancın dışındaki gelir unsurlarından kazanç elde eden genç girişimciler, sadece ticari, zirai veya mesleki kazançlarından elde ettikleri gelirlerine yönelik söz konusu istisnadan yararlanabileceklerdir. Genç girişimcilerin belirtilen istisnadan yararlanabilmeleri için ilk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis etmeleri ile birlikte, mükellefiyet tesis tarihi itibarıyla yirmi dokuz yaşını doldurmamış olmaları gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu
- 213 Sayılı Vergi Usul Kanunu
- 292 Seri Nolu Gelir Vergisi Genel Tebliğ
- BAŞAK, L.(2016), Genç Girişimciler İçin Getirilmiş Olan Kazanç İstisnasının Uygulama Esasları Ve Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar, Lebib Yalkın Dergisi, Sayı 149.
- Türkiye İstatistik Kurumu. <http://www.tuik.gov.tr>
- Türkiye İstatistik Kurumu. Haber Bülteni. 15 Mart 2016. Sayı:21569.
- <http://www.kosgeb.gov.tr/site/tr/genel/detay/1231/girisimcilik-destek-programi>